

2008

**Analiza budżetów
gmin oraz powiatów
i miast na prawach powiatu
z terenu
województwa mazowieckiego
według stanu na 31.12.2007r.**

**WYDZIAŁ ANALIZ I ZARZĄDZANIA DŁUGIEM
DEPARTAMENT BUDŻETU i FINANSÓW
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Mazowieckiego**

I. WPROWADZENIE

Celem niniejszej analizy jest dostarczenie informacji o kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z terenu Mazowsza (zwanymi dalej j.s.t.), wspomagających podejmowanie przez Samorząd Województwa Mazowieckiego inicjatyw zmierzających do wyrównania szans i przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego gmin i powiatów, między innymi poprzez dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez te jednostki.

Analizą objęto j.s.t. z terenu województwa mazowieckiego: 309 gmin oraz 37 powiaty i 5 miast na prawach powiatu.

Dane zawarte w załącznikach do niniejszej analizy pochodzą ze sprawozdań Rb-NDS kwartalnych sprawozdań o nadwyżce/ deficycie za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2007, Rb-PDP rocznych sprawozdań z wykonania dochodów podatkowych gmin i miast na prawach powiatu i Rb-27S rocznych sprawozdań z wykonania planu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2007r. nadesłanych przez gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty oraz danych dotyczących subwencji ogólnej i wpłat j.s.t. do budżetu państwa opublikowanych na stronie internetowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie.

Dodatkowo zamieszczona została informacja dotycząca liczby ludności poszczególnych j.s.t., zaczerpnięta z publikacji pt. „Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30 XII 2007r.”, opracowanej przez Departament Badań Demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego według bilansu ludności sporządzonego według stanu w dniu 30.12.2007r. dla wszystkich jednostek podziału administracyjnego kraju (województwa, powiaty oraz gminy w przekroju dla miast i terenów wiejskich). Bazą do obliczeń dla ww. bilansu były wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20.05.2002r.

II. FORMA PREZENTACJI

Załączniki do niniejszej analizy przedstawiają w różnym ujęciu finanse j.s.t.: dochody, w tym dochody podatkowe i subwencje z budżetu państwa, wydatki, w tym wpłatę do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej, różnicę pomiędzy dochodami a wydatkami (deficyt/nadwyżkę), przychody oraz rozchody, a także wskaźniki statystyczne służące do porównania kondycji finansowej.

Integralną częścią informacji są następujące załączniki:

- 1) Nr 1 „Analiza budżetów gmin z terenu województwa mazowieckiego według stanu na 31.12.2007r.”
- 2) Nr 2 „Analiza porównawcza mazowieckich gmin według wskaźnika dochodów ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 3) Nr 3 „Gradacja mazowieckich gmin według wskaźnika dochodów ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 4) Nr 4 „Dochody podatkowe mazowieckich gmin za 2007 rok w przeliczeniu na mieszkańca (wskaźnik G)”
- 5) Nr 5 „Gradacja mazowieckich gmin według udziału dochodów podatkowych w dochodach ogółem za 2007 rok”
- 6) Nr 6 „Gradacja mazowieckich gmin według wartości wskaźnika G za 2007 rok”
- 7) Nr 7 „Subwencja ogólna z budżetu państwa dla mazowieckich gmin za 2007 rok”
- 8) Nr 8 „Gradacja mazowieckich gmin według udziału subwencji ogólnej z budżetu państwa w dochodach ogółem za 2007 rok”
- 9) Nr 9 „Analiza porównawcza mazowieckich gmin według wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 10) Nr 10 „Gradacja mazowieckich gmin według wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 11) Nr 11 „Analiza porównawcza mazowieckich gmin według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca za 2007 rok”
- 12) Nr 12 „Gradacja mazowieckich gmin według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca za 2007 rok”
- 13) Nr 13 „Finansowanie wydatków mazowieckich gmin za 2007 rok”
- 14) Nr 13 A „Środki niewykorzystane na wydatki w 2007 roku przez mazowieckie gminy, które nie zaciągnęły zobowiązań (kredyty, pożyczki, emisja obligacji)
- 15) Nr 13 B „Środki niewykorzystane na wydatki w 2007 roku przez mazowieckie gminy, które zaciągnęły zobowiązania (emisja obligacji lub emisja obligacji oraz kredyty i pożyczki),
- 16) Nr 13 C „Środki niewykorzystane na wydatki w 2007 roku przez mazowieckie gminy, które zaciągnęły zobowiązania (kredyty i pożyczki)
- 17) Nr 13 C-1 „Mazowieckie gminy, które zaciągnęły w 2007 roku kredyty i pożyczki, jednocześnie osiągając wskaźnik finansowania dochodami sumy wydatków i rozchodów powyżej 100%

- 18) Nr 14 „Pozycjonowanie mazowieckich gmin według wysokości środków niewykorzystanych na wydatki w 2007 roku”
- 19) Nr 15 „Pozycjonowanie mazowieckich gmin według relacji środków niewykorzystanych na wydatki do poniesionych wydatków w 2007 roku”
- 20) Nr 16 „Analiza budżetów powiatów i miast na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego według stanu na 31.12.2007r.”
- 21) Nr 17 „Analiza porównawcza mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika dochodów ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 22) Nr 18 „Gradacja mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika dochodów ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 23) Nr 19 „Dochody podatkowe mazowieckich powiatów i miast n prawach powiatu w przeliczeniu na mieszkańca (wskaźnik P) za 2007 rok”
- 24) Nr 20 „Gradacja mazowieckich powiatów i miast n prawach powiatu według udziału dochodów podatkowych w dochodach ogółem za 2007 rok”
- 25) Nr 21 „Gradacja mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wartości wskaźnika P za 2007 rok”
- 26) Nr 22 „Subwencja ogólna z budżetu państwa dla mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu za 2007 rok”
- 27) Nr 23 „Analiza porównawcza mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 28) Nr 24 „Gradacja mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca za 2007 rok”
- 29) Nr 25 „Analiza porównawcza mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca za 2007 rok”
- 30) Nr 26 „Gradacja mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca za 2007 rok”
- 31) Nr 27 „Finansowanie wydatków mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu za 2007 rok”
- 32) Nr 28 „Pozycjonowanie mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wysokości środków niewykorzystanych na wydatki w 2007 roku”
- 33) Nr 29 „Pozycjonowanie mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według relacji środków niewykorzystanych na wydatki do poniesionych wydatków w 2007 roku”

Załączniki Nr 13 i Nr 27 zawierają informacje, czy gmina/powiat/miasto na prawach powiatu osiągnęły dochody na wystarczającym poziomie, by sfinansować rozchody i wydatki, czy też zmuszone były zaciągać zobowiązania (kredyty/ pożyczki oraz emitować obligacje), aby zapewnić to finansowanie. Ponadto informują, ile gmina/powiat/miasto na prawach powiatu posiadają niewykorzystanych środków na wydatki na koniec 2007 roku.

III. GMINY

1. DOCHODY

1.1. Dochody ogółem

Uśredniony wskaźnik dochodów ogółem na mieszkańca dla ogółu gmin wynosi 2.362,65 zł (załącznik Nr 2). Spośród 309 gmin tylko 96 gmin (tj. 31,07%) ma ww. wskaźnik wyższy od kwoty 2.362,65 zł (załącznik Nr 3).

Z porównania uśrednionych wskaźników dochodów ogółem na mieszkańca wyliczonych dla grup gmin należących do danego powiatu z uśrednionym wskaźnikiem dochodów ogółem na mieszkańca dla ogółu gmin (załącznik Nr 2) wynika, że spośród 37 tylko 9 grup gmin cechuje wskaźniki wyższe od kwoty 2.362,65 zł, tj. gminy z powiatów:

- 1) piaseczyńskiego 3.610,79 zł
- 2) warszawskiego zachodniego 2.940,03 zł
- 3) pruszkowskiego 2.820,98 zł
- 4) grodziskiego 2.706,40 zł
- 5) legionowskiego 2.633,46 zł
- 6) makowskiego 2.457,62 zł
- 7) nowodworskiego 2.440,10 zł
- 8) kozienicki 2.434,07 zł
- 9) plockiego 2.363,89 zł

1.2 Dochody podatkowe oraz subwencja ogólna z budżetu państwa

W myśl ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:

- 1) dochody własne, w tym dochody podatkowe,
- 2) subwencja ogólna,
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa.

Szczegółowej analizie poddano dwa pierwsze źródła, gdyż o przeznaczeniu tych środków decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Do **dochodów podatkowych** gminy zaliczamy:

- wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, od czynności cywilnoprawnych,
- wpływy z opłat: skarbowej i eksploatacyjnej,
- udziały we wpływach z podatków: dochodowego od osób fizycznych (39,34% wpływów od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy) oraz dochodowego od osób prawnych (6,71% wpływów od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy).

Podstawą do porównań wysokości dochodów podatkowych gminy jest **wskaźnik G** (wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie).

Zgodnie z ustawą o dochodach j.s.t. wskaźnik G oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych gminy za rok poprzedzający rok bazowy (wykazaną w sprawozdaniach budżetowych) przez liczbę mieszkańców gminy. Wskaźnik Gg oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców kraju.

Dla celów niniejszej analizy wskaźnik G został wyliczony o zaktualizowane dane, tj. wskaźnik za 2007 rok w oparciu o dane o dochodach podatkowych i liczbie ludności według stanu na 31.12.2007r.

Dochody podatkowe 309 gmin za 2007 rok wynoszą 3.206.269.518,56 zł (załącznik Nr 4). Do wyliczenia dochodów podatkowych bierze się pod uwagę nie tylko zrealizowane dochody, ale także: skutki obniżenia górnych stawek podatkowych, skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez ustawowych), skutki umorzenia zaległości podatkowych oraz rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności, które mają wpływ na niższe wykonanie dochodów niż wynika z przypisu należności.

Do analizy % udziału dochodów podatkowych w dochodach ogółem przyjęto wysokość dochodów podatkowych stosowaną do wyliczenia wskaźnika G (a więc wyższą niż wykonane dochody podatkowe w 2007 roku). Zgodnie z załącznikiem Nr 5 dochody podatkowe stanowią 45,25% wykonanych dochodów ogółem gmin (tj. kwoty 7.085.564.084,78 zł). Spośród 309 gmin 73 gminy (tj. 23,62% ogółu gmin) osiągnęło przynajmniej 45,25% udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem). W przypadku gminy Lipsko (powiat lipski) dochody podatkowe w takim ujęciu

(10.478.865,54 zł) stanowią aż 107,44% wykonanych dochodów ogółem (9.753.115,17zł). Jednak jak wynika ze sprawozdania Rb-PDP rocznego sprawozdania z wykonania dochodów podatkowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia roku 2007 gmina Lipsko faktycznie zrealizowała dochody podatkowe w wysokości 8.517.789,71 zł, tj. 87,33% wykonanych dochodów ogółem.

Wskaźnik G (czyli dochody podatkowe za 2007 rok w przeliczeniu na mieszkańca) uśredniony dla ogółu gmin wynosi 1.069,12 zł (załącznik Nr 4). Spośród 309 gmin tylko 61 gmin (tj. 19,74%) osiągnęło ww. wskaźnik wyższy od kwoty 1.069,12 zł (załącznik Nr 6).

Z porównania uśrednionych wskaźników G wyliczonych dla grup gmin należących do danego powiatu z uśrednionym wskaźnikiem G dla ogółu gmin (załącznik Nr 4) wynika, że spośród 37 tylko 9 grup gmin cechują wskaźniki wyższe od kwoty 1.069,12 zł, tj. gminy z powiatów:

- 1) piaseczyński 2.408,07 zł
- 2) warszawski zachodni 2.121,64 zł
- 3) pruszkowski 1.993,80 zł
- 4) legionowski 1.758,99 zł
- 5) grodziski 1.603,37 zł
- 6) kozienicki 1.221,57 zł
- 7) otwocki 1.212,77 zł
- 8) nowodworski 1.197,72 zł
- 9) wołomiński 1.134,95 zł

Z porównania listy 96 gmin, które osiągnęły wskaźnik dochodów ogółem w przeliczeniu na mieszkańca wyższy niż uśredniony dla ogółu gmin (2.362,65 zł – załącznik Nr 3) z listą 61 gmin, które uzyskały wskaźnik G (dochody podatkowe w przeliczeniu na mieszkańca) wyższy niż uśredniony dla ogółu gmin (1.069,12 zł - załącznik Nr 6) nasuwa się wniosek, że z obu list 37 gmin osiągnęło obydwa wskaźniki wyższe niż uśrednione. Jednocześnie zbadano % udział dochodów podatkowych w wykonanych dochodach ogółem.

Tabela Nr 1. Gradacja 37 gmin (które osiągnęły wskaźniki dochodów ogółem na mieszkańca i dochodów podatkowych na mieszkańca wyższe niż średnie dla ogółu gmin) według % udziału dochodów podatkowych w dochodach ogółem

Lp.	NAZWA GMINY	Nazwa powiatu, na którego terenie leży gmina	Dochody podatkowe (w zł)	Pozycja wg wskaźnika G	Dochody ogółem (w zł)	Pozycja wg wskaźnika dochodów ogółem na mieszkańca	Udział % dochodów podatkowych w dochodach ogółem (w %)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Łomianki	warszawski zachodni	55 937 036,74	9	68 749 489,51	17	81,36

Analiza budżetów gmin oraz powiatów i miast na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego
według stanu na 31.12.2007r.

2	Ożarów Maz.	warszawski zachodni	51 473 312,87	8	64 159 348,90	15	80,23
3	Lesznowola	piaseczyński	59 459 412,01	2	75 196 614,68	3	79,07
4	Nadarzyn	pruszkowski	43 718 757,49	1	56 329 231,34	1	77,61
5	Konstancin - Jeziorna	piaseczyński	69 868 826,20	5	94 107 116,96	7	74,24
6	Błonie	warszawski zachodni	37 791 348,56	16	51 398 252,03	44	73,53
7	Słupno	płocki	18 320 449,52	4	24 950 653,10	5	73,43
8	Kozienice	kozienicki	55 922 493,59	17	76 900 086,81	47	72,72
9	Raszyn	pruszkowski	43 095 823,13	12	60 424 320,73	16	71,32
10	Nieporęt	legionowski	28 005 878,04	14	39 763 919,64	22	70,43
11	Legionowo	legionowski	85 073 934,77	26	122 036 999,44	90	69,71
12	Milanówek	grodziski	30 230 166,59	15	43 427 988,10	28	69,61
13	Michałowice	pruszkowski	43 618 833,06	7	63 158 852,38	8	69,06
14	Podkowa Leśna	grodziski	12 614 682,13	3	18 652 583,49	2	67,63
15	Jabłonna	legionowski	24 373 875,15	18	36 635 802,92	46	66,53
16	Zielonka	wołomiński	29 086 308,35	25	43 770 867,82	57	66,45
17	Wieliszew	legionowski	18 817 171,20	13	28 356 124,86	12	66,36
18	Piaseczno	piaseczyński	181 809 647,16	6	274 376 782,05	6	66,26
19	Izabelin	warszawski zachodni	22 650 087,25	10	34 245 948,88	11	66,14
20	Brwinów	pruszkowski	36 951 916,79	20	56 039 659,28	45	65,94
21	Teresin	sochaczewski	18 593 836,99	27	28 640 682,01	48	64,92
22	Wiązowna	otwocki	17 276 389,15	21	27 038 575,81	34	63,90
23	Stare Babice	warszawski zachodni	34 896 175,50	11	55 072 612,46	9	63,36
24	Sulejówek	miński	29 480 231,45	30	46 564 675,21	64	63,31
25	Czosnów	nowodworski	14 473 268,13	28	23 139 446,90	40	62,55
26	Grodzisk Mazowiecki	grodziski	60 146 402,42	31	101 687 254,80	35	59,15
27	Nowy Dwór Mazowiecki	nowodworski	46 269 401,31	24	79 958 966,33	23	57,87
28	Stara Biała	płocki	15 410 717,52	33	26 742 789,53	41	57,63
29	Żabia Wola	grodziski	11 155 896,89	19	19 452 282,13	21	57,35
30	Józefów	otwocki	32 041 662,72	22	56 415 250,40	20	56,80
31	Radziejowice	żyrardowski	6 429 656,68	37	11 591 801,19	77	55,47

32	Serock	legionowski	18 555 165,69	29	34 946 972,76	18	53,10
33	Tarczyn	piaseczyński	12 926 866,97	46	25 636 445,83	81	50,42
34	Mszczonów	żyrardowski	16 722 083,73	34	34 932 949,13	14	47,87
35	Węgrów	węgrowski	14 977 085,71	48	31 660 664,30	59	47,31
36	Kampinos	warszawski zachodni	4 613 220,99	56	10 118 198,57	60	45,59
37	Regimin	ciechanowski	5 519 176,89	57	13 085 579,69	37	42,18

Z powyższego wynika, że prawie wszystkie gminy z ww. (z wyjątkiem Regimina) osiągnęły udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem przynajmniej 45,25% (tj. uśredniony dla ogółu gmin).

Dla celów niniejszej analizy porównano wysokość subwencji ogólnej w przeliczeniu na mieszkańca, jednak o przyznaniu subwencji decydują inne kryteria niż tylko liczba ludności danej j.s.t.

Subwencja ogólna składa się z części:

- wyrównawczej, którą stanowi suma kwoty podstawowej (jej przyznanie i wysokość uzależniona jest od relacji wskaźnika dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie <wskaźnika G> do wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin <wskaźnika Gg>) oraz kwoty uzupełniającej (przyznawana, gdy gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju);
- równoważącej – suma łącznej kwoty wpłat gmin, w których wskaźnik G jest większy niż 150% wskaźnika Gg oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej wyliczonej dla gmin, w których wskaźnik G jest wyższy od 150 % wskaźnika Gg (takie gminy nie otrzymują kwoty uzupełniającej). Część równoważącą subwencji ogólnej dzieli się między gminy w zależności od poziomu: wydatków na dodatki mieszkaniowe gminy oraz dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego;
- oświatowej, dzielona między gminy w zależności od zakresu realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach i placówkach.

Ponadto w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej z przeznaczeniem na dofinansowanie:

- ✓ inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;

- ✓ utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu - w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym;
- ✓ remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Załącznik Nr 7 przedstawia wysokość subwencji ogólnej przekazanej gminom z budżetu państwa. Łącznie gminy zrealizowały dochód z tytułu subwencji w wysokości 2.116.593.515 zł, tj. 29,87% dochodów ogółem (czyli kwoty 7.085.564.084,78 zł). Spośród 309 gmin 229 osiągnęło przynajmniej 29,87% udział subwencji w dochodach ogółem (załącznik Nr 8). Subwencja oświatowa stanowiła kwotę 1.583.951.442 zł, tj. 74,83% przekazanej subwencji ogólnej z budżetu państwa.

2. WYDATKI

2.1. Wydatki ogółem

Uśredniony wskaźnik wydatków ogółem na mieszkańca dla ogółu gmin wynosi 2.318,38 zł (załącznik Nr 9). Spośród 309 gmin tylko 115 gmin (tj. 37,22%) ma ww. wskaźnik wyższy od kwoty 2.318,38 zł (załącznik Nr 10).

Z porównania uśrednionych wskaźników wydatków ogółem na mieszkańca wyliczonych dla grup gmin należących do danego powiatu z uśrednionym wskaźnikiem wydatków ogółem na mieszkańca dla ogółu gmin (załącznik Nr 9) wynika, że spośród 37 tylko 12 grup gmin cechują wskaźniki wyższe od kwoty 2.318,38 zł, tj. gminy z powiatów:

1) piaseczyńskiego	3.630,91 zł,
2) pruszkowskiego	2.838,76 zł,
3) grodziskiego	2.690,44 zł,
4) legionowskiego	2.608,44 zł,
5) warszawskiego zachodniego	2.550,74 zł,
6) żyrardowskiego	2.513,89 zł,
7) makowskiego	2.504,48 zł,
8) kozienicki	2.430,44 zł,
9) nowodworskiego	2.401,17 zł,
10) płockiego	2.358,48 zł,
11) pułtuskiego	2.328,63 zł,
12) mławski	2.325,23 zł.

2.2. Wydatki majątkowe

Rozpatrując udział wykonanych wydatków majątkowych w wykonaniu wydatków ogółem (załącznik Nr 1) zauważyć można, że uśredniony udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem dla wszystkich gmin to 24,39%, przy czym:

- 22 gminy (tj. 7,12% wszystkich gmin) zrealizowało wydatki inwestycyjne poniżej 10% ogółu wydatków,
- 139 gmin (tj. 44,98 % wszystkich gmin) zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 10-20% ogółu wydatków,
- 106 gmin (tj. 34,30% wszystkich gmin) zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 20-30% ogółu wydatków,
- 32 gminy (tj. 10,36% wszystkich gmin) zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 30-40% ogółu wydatków,
- 10 gmin (tj. 3,24% wszystkich gmin) zrealizowało wydatki inwestycyjne powyżej 40% ogółu wydatków, w tym:
 - Nadarzyn (powiat pruszkowski) 54,90%
 - Mszczonów (powiat żyrardowski) 50,21%
 - Błonie (powiat warszawski zachodni) 50,00%
 - Stare Babice (powiat warszawski zachodni) 46,66%
 - Michałowice (powiat pruszkowski) 46,24%
 - Piaseczno (powiat piaseczyński) 45,93%
 - Rościszewo (powiat sierpecki) 41,46%
 - Klembów (powiat wołomiński) 41,46%
 - Lesznów (powiat piaseczyński) 41,27%
 - Sarnaki (powiat łosicki) 40,50%

Uśredniony wskaźnik wydatków majątkowych na mieszkańca dla ogółu gmin wynosi 565,55 zł (załącznik Nr 11). Spośród 309 gmin tylko 98 gmin (tj. 31,72%) osiągnęło ww. wskaźnik wyższy od kwoty 565,55 zł (załącznik Nr 12).

Z porównania uśrednionych wskaźników wydatków majątkowych w przeliczeniu na mieszkańca wyliczonych dla grup gmin należących do danego powiatu z uśrednionym wskaźnikiem wydatków majątkowych na mieszkańca dla ogółu gmin (załącznik Nr 11) wynika, że spośród 37 tylko 7 grup gmin cechują wskaźniki wyższe od kwoty 565,55 zł, tj. gminy z powiatów:

- 1) piaseczyńskiego 1.419,75 zł

2)	pruskowskiego	1.048,98 zł
3)	legionowskiego	893,54 zł
4)	grodziskiego	851,82 zł
5)	warszawskiego zachodniego	810,64 zł
6)	żyrardowskiego	741,08 zł
7)	makowski	581,84 zł

W celu pokazania zróżnicowania wskaźnika wykonanych wydatków majątkowych na mieszkańca w poniższej tabeli przedstawiono po dwie gminy z terenu każdego powiatu: o największym i najmniejszym wskaźniku.

Tabela Nr 2. Rozpiętość wskaźnika wykonanych przez gminy mazowieckie wydatków majątkowych w przeliczeniu na mieszkańca za 2007 rok

Powiat	Gmina o największym wskaźniku	Wartość wskaźnika wykonanych wydatków majątkowych na mieszkańca (w zł)
	Gmina o najmniejszym wskaźniku	
białobrzegi	Radzanów	541,30
	Promna	259,94
ciechanowski	Regimin	741,08
	Ciechanów – gmina wiejska	249,04
garwoliński	Borowie	933,62
	Łaskarzew – gmina miejska	35,48
gostyniński	Sanniki	615,27
	Pacyna	251,75
grodziski	Grodzisk Mazowiecki	963,82
	Baranów	285,02
grójecki	Goszczyn	867,89
	Pniewy	201,57
kozienicki	Kozienice	688,98
	Grabów nad Pilicą	293,43
legionowski	Nieporęt	932,70
	Serock	782,20
lipski	Chotcza	869,77
	Solec nad Wisłą	160,95
łosicki	Sarnaki	1.344,51
	Łosice	267,58
makowski	Różan	1.471,33
	Młynarze	48,28
miński	Siennica	786,72
	Dobre	124,50
mławski	Szreńsk	842,76
	Radzanów	208,15
nowodworski	Czosnów	962,91
	Nasielsk	186,97

Analiza budżetów gmin oraz powiatów i miast na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego
według stanu na 31.12.2007r.

ostrołęcki	Troszyn	617,48
	Goworowo	203,34
ostrowski	Wąsewo	967,54
	Małkinia Górna	233,11
otwocki	Józefów	831,48
	Karczew	216,24
piaseczyński	Lesznówola	2.243,32
	Góra Kalwaria	269,90
płocki	Słupno	1.490,07
	Wyszogród	189,47
płoński	Nowe Miasto	641,51
	Raciąż – gmina miejska	81,30
pruszkowski	Nadarzyn	3.195,43
	Piastów	344,63
przasnyski	Czernice Borowe	630,48
	Krasne	255,04
przysuski	Potworów	779,67
	Przysucha	199,76
pułtuski	Pokrzywnica	937,29
	Obryte	180,72
radomski	Zakrzew	739,13
	Pionki – gmina miejska	113,38
siedlecki	Domanice	831,03
	Mokobody	203,94
sierpecki	Rościszewo	1.388,54
	Sierpc – gmina miejska	207,28
sochaczewski	Teresin	641,97
	Sochaczew – gmina miejska	111,36
sokołowski	Sabnie	571,76
	Jabłonna Lacka	225,87
szydłowiecki	Chlewiska	644,47
	Jastrzęb	129,16
warszawski zachodni	Stare Babice	1.447,36
	Kampinos	240,93
węgrowski	Węgrów	589,76
	Grębków	239,41
wołomiński	Klembów	1.178,75
	Poświętne	72,95
wyszkowski	Zabrodzie	723,37
	Wyszków	274,18
zwoleński	Policzna	888,19
	Zwoleń	239,57
żuromiński	Biezuń	732,26
	Kuczbork-Osada	201,72
żyrardowski	Mszczonów	2.165,01
	Puszcza Mariańska	272,20

2.3. Wydatki z tytułu wpłaty gmin do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego gminy, w których wskaźnik G (wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie) jest większy niż 150 % wskaźnika Gg (wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich gmin), dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin.

W 2007 roku wpłat do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin dokonało 16 gmin w łącznej kwocie 31.815.723 zł (załącznik Nr 1), w tym:

1) Piaseczno (powiat piaseczyński)	8.053.930 zł
2) Konstancin-Jeziorna (powiat piaseczyński)	5.668.560 zł
3) Nadarzyn (powiat pruszkowski)	3.616.247 zł
4) Lesznowola (powiat piaseczyński)	3.132.078 zł
5) Michałowice (powiat pruszkowski)	2.247.870 zł
6) Słupno (powiat płocki)	2.153.584 zł
7) Kozienice (powiat kozienicki)	1.274.355 zł
8) Łomianki (powiat warszawski zachodni)	1.182.884 zł
9) Ożarów Mazowiecki (powiat warszawski zachodni)	1.163.585 zł
10) Podkowa Leśna (powiat grodziski)	978.354 zł
11) Nieporęt (powiat legionowski)	713.293 zł
12) Wieliszew (powiat legionowski)	651.681 zł
13) Stare Babice (powiat warszawski zachodni)	473.979 zł
14) Izabelin (powiat warszawski zachodni)	407.813 zł
15) Mszczonów (powiat żyrardowski)	85.594 zł
16) Błonie (powiat warszawski zachodni)	11.916 zł

3. ROZCHODY

Informacje o rozchodach gmin zawiera załącznik Nr 1.

Rozchody gmin przeznaczone były na:

- spłatę pożyczek na prefinansowanie projektów unijnych – 26,07% ogółu rozchodów,
- spłatę innych kredytów i pożyczek - 71,15% ogółu rozchodów,
- wykup obligacji - 2,00% ogółu rozchodów - 9 gmin przeznaczyło w 2007 roku środki na wykup obligacji wyemitowanych w poprzednich latach: Garwolin – Miasto (powiat garwoliński), Serock (powiat legionowski), Solec nad Wisłą (powiat lipski), Góra Kalwaria (powiat piaseczyński),

Konstancin-Jeziorna (powiat piaseczyński), Pułtusk (powiat pułtuski), Skaryszew (powiat radomski),
Wołomin (powiat wołomiński) i Żyrardów (powiat żyrardowski).

- inne cele - 0,78% ogółu rozchodów.

4. PRZYCHODY

Informacje o przychodach gmin zawiera załącznik Nr 1.

Gminy uzyskują przychody głównie z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych, zaciągniętych zobowiązań (kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji), a także innych źródeł (m.in. tzw. „wolnych środków”).

W 2007 roku gminy osiągnęły przychody w łącznej kwocie 854.428.612,06 zł, w tym z tytułu:

- a) nadwyżki budżetowej – 131.181.242,81 zł (tj. 15,35% ogółu przychodów),
- b) zaciągniętych zobowiązań – 409.433.522,04 zł (tj. 47,92% ogółu przychodów), w tym z:
 - kredytów i pożyczek – 367.533.522,04 zł (tj. 43,02% ogółu przychodów i 89,77 % przychodów z zaciągniętych zobowiązań); z tej kwoty 11,27% (41.426.806,62 zł) stanowią kredyty i pożyczki na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych i innych zagranicznych; przy założeniu całkowitego wykorzystania środków z tych pożyczek, tylko 0,60% ogółu wydatków zostało pokrytych środkami pochodzącymi z pożyczek na realizację projektów unijnych,
 - emisji obligacji – 41.900.000 zł (4,90% ogółu przychodów i 10,23% przychodów z zaciągniętych zobowiązań),
- c) innych źródeł – 313.813.847,21 zł (tj. 36,73% ogółu przychodów).

Według stanu na dzień 31.12.2007r. mazowieckie gminy nie wykorzystały środków finansowych w łącznej kwocie 660.358.487,31 zł (załącznik Nr 13 kol. 13).

Zgodnie z załącznikiem Nr 13 A 88 gmin nie zaciągnęło zobowiązań w formie kredytów, pożyczek i emisji obligacji; niewykorzystane środki na wydatki stanowią kwotę **180.128.112,23 zł**.

Pozostałe 221 gmin zaciągnęło zobowiązania na łączną kwotę 409.433.522,04 zł, jednocześnie nie wykorzystując środków na wydatki w wysokości **480.230.375,08 zł**, z czego:

- 208 gmin zaciągnęło zobowiązania tylko w formie kredytów i pożyczek w łącznej wysokości 348.039.533,38 zł (w tym pożyczki na prefinansowanie projektów unijnych 28.336.148,07 zł), jednocześnie nie wykorzystując środków na wydatki w kwocie 459.921.211,76 zł (załącznik Nr 13C),
- 2 gminy zaciągnęły zobowiązania w formie emisji obligacji na łączną kwotę 1.300.000 zł, jednocześnie nie wykorzystując środków na wydatki w kwocie 799.229,36 zł (załącznik Nr 13 B),

- 11 gmin zaciągnęło zobowiązania w formie kredytów i pożyczek na łączną kwotę 19.493.988,66 zł (w tym pożyczki na prefinansowanie projektów unijnych 13.090.658,55 zł) oraz emisji obligacji na łączną kwotę 40.600.000 zł, jednocześnie nie wykorzystując środków na wydatki w kwocie 19.509.933,96 zł (załącznik Nr 13 B).

Analizując zaciąganie zobowiązań (kredytów i pożyczek oraz emisja obligacji) pod kątem poziomu pokrycia sumy wydatków i rozchodów zrealizowanymi dochodami zauważyć można, że:

- 1) Żadna z 13 gmin, które wyemitowały obligacje lub wyemitowały obligacje i zaciągnęły kredyty i pożyczki, nie osiągnęła wystarczającego finansowania dochodami sumy wydatków i rozchodów (załącznik nr 13 B kol.4).
- 2) Z 208 gmin, które zaciągnęły kredyty i pożyczki (załącznik Nr 13 C), 49 gmin osiągnęło wystarczające finansowanie dochodami sumy wydatków i rozchodów (wskaźnik finansowania dochodami sumy wydatków i rozchodów powyżej 100%), pomimo to zaciągnęły zobowiązania. Spośród ww. 49 gmin tylko 3 gminy (Józefów -powiat otwocki, Kosów Lacki - powiat sokołowski i Stare Babice – powiat warszawski zachodni) zaciągnęły zobowiązanie jedynie w formie pożyczki na prefinansowanie projektów unijnych, pozostałe gminy korzystały nie tylko z ww. pożyczki, ale też z kredytów komercyjnych (załącznik Nr 13 C-1).

Załączniki Nr 14 i 15 przedstawiają pozycjonowanie mazowieckich gmin według wysokości środków niewykorzystanych na wydatki w 2007 roku oraz relacji środków niewykorzystanych na wydatki do poniesionych wydatków w 2007 roku.

IV. POWIATY

1. DOCHODY

1.1. Dochody ogółem

Uśredniony wskaźnik dochodów ogółem na mieszkańca dla ogółu powiatów wynosi 654,64 zł i dla miast na prawach powiatu 5.216,55 zł (załącznik Nr 17). Powyższy wskaźnik wyższy niż średni osiągnęło 19 powiatów (tj. 51,35%) i tylko 1 miasto na prawach powiatu – M.st. Warszawa (załącznik Nr 18).

1.2. Dochody podatkowe oraz subwencja ogólna z budżetu państwa

W myśl ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:

- 1) dochody własne, w tym dochody podatkowe,
- 2) subwencja ogólna,
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa.

Szczegółowej analizie poddano dwa pierwsze źródła, gdyż o przeznaczeniu tych środków decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Do **dochodów podatkowych** powiatu zaliczamy:

- 1) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (10,25% wpływów od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy),
- 2) udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (1,40% wpływów od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy).

Podstawą do porównań wysokości dochodów podatkowych powiatu jest **wskaźnik P** (wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie).

Zgodnie z ustawą o dochodach j.s.t. wskaźnik P oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych powiatu za rok poprzedzający rok bazowy (wykazaną w sprawozdaniach budżetowych) przez liczbę mieszkańców powiatu. Wskaźnik Pp oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich powiatów za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców kraju.

Dla celów niniejszej analizy wskaźnik P został wyliczony o zaktualizowane dane, tj. wskaźnik za 2007 rok w oparciu o dane o dochodach podatkowych i liczbie ludności według stanu na 31.12.2007r.

Zgodnie z załącznikiem Nr 19 łącznie powiaty osiągnęły dochody podatkowe w wysokości 451.478.900,09 zł, a miasta na prawach powiatu 5.531.612.936,35 zł.

Do wyliczenia dochodów podatkowych bierze się pod uwagę nie tylko zrealizowane dochody, ale także: skutki obniżenia górnych stawek podatkowych, skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez ustawowych), skutki umorzenia zaległości podatkowych oraz rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności, które mają wpływ na niższe wykonanie dochodów niż wynika z przypisu należności.

Do analizy % udziału dochodów podatkowych w dochodach ogółem przyjęto wysokość dochodów podatkowych stosowaną do wyliczenia wskaźnika P (a więc wyższą niż wykonane dochody podatkowe w 2007 roku). Zgodnie z załącznikiem Nr 20 dochody podatkowe stanowią:

- 23% wykonanych dochodów ogółem powiatów (tj. kwoty 1.963.253.207,45 zł); spośród 37 powiatów tylko 9 osiągnęło przynajmniej 23% udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem,

- 48,43% dochodów ogółem miast na prawach powiatu (tj. kwoty 11.421.611.047,82 zł); 2 miasta na prawach powiatu: Płock i M.st. Warszawa osiągnęły przynajmniej 48,43% udział dochodów podatkowych w dochodach ogółem.

Uśredniony wskaźnik dochodów podatkowych mieszkańca (wskaźnik P) dla ogółu powiatów wynosi 150,54 zł i dla miast na prawach powiatu 2.526,43 zł (załącznik Nr 19). Powyższy wskaźnik wyższy niż średni osiągnęło 9 powiatów (tj. 24,32%) i tylko 1 miasto na prawach powiatu – M.st. Warszawa (załącznik Nr 21). Spośród 9 powiatów, które osiągnęły wskaźnik P wyższy niż średni dla ogółu powiatów tylko 4 powiaty: piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni i grodziski osiągnęły jednocześnie wskaźnik dochodów ogółem w przeliczeniu na mieszkańca wyższy niż średni.

Dla celów niniejszej analizy porównano wysokość subwencji ogólnej w przeliczeniu na mieszkańca, jednak o przyznaniu subwencji decydują inne kryteria niż tylko liczba ludności danej j.s.t.

Subwencja ogólna składa się z części:

- wyrównawczej, którą stanowi suma kwoty podstawowej (jej przyznanie i wysokość uzależniona jest od relacji wskaźnika dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie <wskaźnika P> do wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów <wskaźnika Pp>) oraz kwoty uzupełniającej (uwarunkowanej wysokością wskaźnika bezrobocia w powiecie);
- równoważącej – suma łącznej kwoty wpłat powiatów, w których wskaźnik P jest większy niż 110 % wskaźnika Pp. Część równoważącą subwencji ogólnej dzieli się między powiaty w zależności od: poziomu wydatków na rodziny zastępcze, zasięgu obsługi powiatowych urzędów pracy, długości dróg powiatowych i położenia dróg wojewódzkich i krajowych na obszarze miasta na prawach powiatu, wysokości planowanych dochodów.
- oświatowej, dzielona między powiaty w zależności od zakresu realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, stopni awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów w tych szkołach i placówkach.

Ponadto w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej z przeznaczeniem na dofinansowanie:

- ✓ inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- ✓ utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu - w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym;

- ✓ remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa powiaty zrealizowały dochód w wysokości 806.219.387zł, tj. 41,06% ogółu dochodów, natomiast miasta na prawach powiatu 1.422.209.588 zł, tj. 12,45% ogółu dochodów (załącznik N 22). Subwencja oświatowa stanowiła: dla powiatów kwotę 639.491.605 zł, tj. 79,32% przekazanej subwencji ogólnej z budżetu państwa, a dla miast na prawach powiatu kwotę 1.261.700.777 zł, tj. 88,71% przekazanej subwencji ogólnej.

2. WYDATKI

2.1. Wydatki ogółem

Uśredniony wskaźnik wydatków ogółem na mieszkańca dla ogółu powiatów wynosi 648,59 zł i dla miast na prawach powiatu 4.903,15 zł (załącznik Nr 23). Powyższy wskaźnik wyższy niż uśredniony osiągnęło 21 powiatów (tj. 56,76% ogółu powiatów) i 1 miasto na prawach powiatu – M.st. Warszawa (załącznik Nr 24).

2.2. Wydatki majątkowe

Rozpatrując udział wykonanych wydatków majątkowych w wykonaniu wydatków ogółem (załącznik Nr 16) zauważyć można, że uśredniony udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem:

- dla wszystkich powiatów to 19,16%, przy czym:
 - ✓ 5 powiatów zrealizowało wydatki inwestycyjne poniżej 10% ogółu wydatków (ciechanowski, gostyniński, otwocki, płocki i sochaczewski),
 - ✓ 17 powiatów zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 10-20% ogółu wydatków,
 - ✓ 12 powiatów zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 20-30% ogółu wydatków,
 - ✓ 3 powiaty zrealizowało wydatki inwestycyjne w przedziale 30-40% ogółu wydatków (grodziski, legionowski i ostrołęcki),
 - ✓ żaden z powiatów nie zrealizował wydatków inwestycyjnych powyżej 40% ogółu wydatków,
- dla wszystkich miast na prawach powiatu to 18,93%, przy czym ten wskaźnik osiągnął tylko Płock (26,19%).

Uśredniony wskaźnik wydatków majątkowych na mieszkańca wynosi: dla powiatów 124,28 zł, a dla miast na prawach powiatu – 928,36 zł (załącznik Nr 25).

Powyższy wskaźnik wyższy niż uśredniony osiągnęło 15 powiatów (tj. 40,54% ogółu powiatów) oraz 2 miasta na prawach powiatu: Płock i M.st. Warszawa (załącznik Nr 26).

Porównując pozycje 37 powiatów osiągnięte w rankingach wskaźników wydatków ogółem i wydatków majątkowych na mieszkańca, z uwzględnieniem % udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (poniższa tabela nr 3), zauważyć można:

- powiaty legionowski i ostrołęcki w rankingu według wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca zajmują dość odległe pozycje – odpowiednio 28 i 32 (*wykonanie wydatków ogółem w wartościach bezwzględnych – odpowiednio: ok. 57,7 mln zł i 46,2 mln zł*), a pomimo to wykazują wysoki udział wydatków inwestycyjnych (ponad 30% wydatków ogółem) i zajmują wysokie pozycje w rankingu według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca (odpowiednio 9 i 5 miejsce); natomiast powiat grodziski przoduje zarówno w realizacji wydatków ogółem (*wykonanie ok. 66,2 mln zł*), jak i wydatków majątkowych wyliczonych na mieszkańca (pozycje w rankingach – odpowiednio - 5 i 1) oraz udziale wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (ponad 30%),
- powiaty: gostyński, ciechanowski, otwocki, sochaczewski i płocki wykonały mało wydatków majątkowych (poniżej 10% wydatków ogółem), co uplasowało je na pięciu ostatnich miejscach w rankingu według wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca. Powiaty: otwocki, sochaczewski i płocki zajmują także dalekie pozycje pod względem wykonania wydatków ogółem na mieszkańca (*wykonanie wydatków ogółem w wartościach bezwzględnych – odpowiednio: ok.73 mln zł, 49,9 mln zł i 61,7 mln zł*), co wyjaśnia niski poziom wydatków inwestycyjnych. Natomiast powiaty: gostyński i ciechanowski zajmują miejsca relatywnie wysokie (odpowiednio) 11 i 16 (*wykonanie wydatków ogółem w wartościach bezwzględnych – odpowiednio: ok.34,4 mln zł i 61,7 mln zł*), co w zestawieniu z niskim poziomem wydatków majątkowych, wskazuje, że powiaty te finansowały głównie zadania o charakterze bieżącym.

Tabela Nr 3. Rozpiętość wskaźnika wykonanych wydatków majątkowych na mieszkańca w powiatach (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) z terenu województwa mazowieckiego za 2007 rok

Powiat	Pozycja w rankingu wg wskaźnika wydatków ogółem na mieszkańca (od max do min wskaźnika)	Pozycja w rankingu wg wskaźnika wydatków majątkowych na mieszkańca (od max do min wskaźnika)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)
piaseczyński	1	4	21,66
pułtuski	2	2	23,92
przasnyski	3	3	26,31
lipski	4	14	15,89
grodziski	5	1	34,86
makowski	6	8	23,61
garwoliński	7	6	26,28
przysuski	8	19	14,44
warszawski zachodni	9	15	16,53
sokołowski	10	7	27,46

gostyniński	11	35	7,28
sierpecki	12	21	14,30
grójecki	13	12	20,47
żuromiński	14	17	17,02
łosicki	15	16	18,02
ciechanowski	16	34	7,99
wyszkowski	17	29	11,60
płoński	18	11	22,74
mławski	19	10	25,69
pruszkowski	20	13	21,46
węgrowski	21	18	17,50
otwocki	22	36	7,74
kozienicki	23	30	12,78
miński	24	24	15,74
sochaczewski	25	33	9,24
ostrowski	26	20	17,50
żyrardowski	27	26	14,66
legionowski	28	9	30,17
płocki	29	37	8,18
zwoleniński	30	23	17,29
białobrzeski	31	27	15,28
ostrołęcki	32	5	37,30
sztytowiecki	33	31	12,51
nowodworski	34	22	19,33
radomski	35	28	16,78
wołomiński	36	25	20,14
siedlecki	37	32	21,40

2.3. Wydatki z tytułu wpłat powiatów do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego powiaty, w których wskaźnik P (wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie) jest większy niż 110 % wskaźnika Pp (wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów), dokonują wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów.

W 2007 roku wpłat do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów dokonało 7 powiatów w łącznej kwocie 56.257.196 zł (załącznik Nr 16), w tym:

- 1) grodziski 4.466.087 zł
- 2) legionowski 3.505.593 zł
- 3) otwocki 2.426.211 zł
- 4) piaseczyński 22.161.986 zł
- 5) pruszkowski 15.674.253 zł
- 6) warszawski zachodni 7.869.171 zł
- 7) wołomiński 153.895 zł

oraz 3 miasta na prawach powiatu w łącznej kwocie 669.248.855 zł, w tym:

1) M.st. Warszawa	636.238.610 zł
2) Płock	32.280.633 zł
3) Siedlce	729.612 zł

3. ROZCHODY

Informacje o przychodach powiatów i miast na prawach powiatów zawiera załącznik Nr 16.

Rozchody powiatów i miast powiatowych przeznaczone były na:

a) w przypadku powiatów:

- spłata pożyczek na prefinansowanie projektów unijnych - 33,22% ogółu rozchodów,
- spłata innych kredytów i pożyczek- 57,87% ogółu rozchodów,
- wykup obligacji - 5,28% ogółu rozchodów - 5 powiatów przeznaczyło w 2007 roku środki na wykup obligacji wyemitowanych w poprzednich latach: wołomiński, białobrzeski, kozienicki (wyemitował obligacje także w 2007 roku), sochaczewski (wyemitował obligacje także w 2007 roku) oraz płocki,
- inne- 3,63% ogółu rozchodów,

b) w przypadku miast na prawach powiatu:

- spłata pożyczek na prefinansowanie projektów unijnych – 10,80% ogółu rozchodów,
- spłata innych kredytów i pożyczek- 81,85% ogółu rozchodów,
- wykup obligacji – 3,10% ogółu rozchodów - 3 miasta na prawach powiatu przeznaczyły w 2007 roku środki na wykup obligacji wyemitowanych w poprzednich latach: M. st. Warszawa, Ostrołęka i Radom,
- inne- 4,25% ogółu rozchodów.

4. PRZYCHODY

Informacje o przychodach powiatów i miast na prawach powiatów zawiera załącznik Nr 16.

Powiaty i miasta na prawach powiatu uzyskują przychody głównie z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych, zaciągniętych zobowiązań (kredytów i pożyczek i emisji obligacji), a także innych źródeł (m.in. tzw. „wolnych środków”).

W 2007 roku powiaty osiągnęły przychody w łącznej kwocie 176.346.647,63 zł, w tym z tytułu:

- a) nadwyżki budżetowej – 14.938.924,79 zł (tj. 8,47% ogółu przychodów),
- b) zaciągniętych zobowiązań – 109.733.998,60 zł (tj. 62,23% ogółu przychodów), w tym z:
 - kredytów i pożyczek – 95.933.998,60 zł (tj. 54,40% ogółu przychodów i 87,42% przychodów z zaciągniętych zobowiązań); z tej kwoty 28,50% (27.341.679,06 zł) stanowią kredyty

- i pożyczki na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych i innych zagranicznych; przy założeniu całkowitego wykorzystania środków z tych pożyczek, tylko 1,40% ogółu zrealizowanych wydatków zostało pokrytych środkami pochodzącymi z pożyczek na realizację projektów zagranicznych,
- emisji obligacji – 13.800.000 zł (tj. 7,83% ogółu przychodów i 12,58% przychodów z zaciągniętych zobowiązań),
- c) innych źródeł – 51.673.724,24 zł (tj. 29,30% ogółu przychodów).

W 2007 roku miasta na prawach powiatu osiągnęły przychody w łącznej kwocie 1.187.260.289,99 zł, w tym z tytułu:

- a) zaciągniętych zobowiązań (kredytów i pożyczek) – 99.992.856,21 zł (tj. 8,42% ogółu przychodów); z tej kwoty 30,41% (30.412.793,92 zł) stanowią kredyty i pożyczki na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych i innych zagranicznych; przy założeniu całkowitego wykorzystania środków z tych pożyczek, tylko 0,28% ogółu zrealizowanych wydatków zostało pokrytych środkami pochodzącymi z pożyczek na realizację projektów zagranicznych,
- b) innych źródeł – 1.087.267.433,78 zł (tj. 91,58% ogółu przychodów).

Według stanu na dzień 31.12.2007r. powiaty i miasta na prawach powiatu z terenu Mazowsza nie wykorzystały na wydatki środków finansowych w łącznej kwocie 1.603.105.641,98 zł (załącznik Nr 27 kol. 12), w tym powiaty 97.844.998,08 zł i miasta na prawach powiatu 1.505.260.643,90 zł.

Zgodnie z załącznikiem Nr 27 następujące 8 powiatów: gostyniński, legionowski, nowodworski, ostrowski, pułtuski, siedlecki, szydłowiecki i warszawski zachodni nie zaciągnęło zobowiązań w formie pożyczek lub kredytów ani nie wyemitowało obligacji, a na koniec 2007 roku dysponowało niewykorzystanymi środkami w kwocie **23.945.584,98 zł**.

Pozostałe 29 powiatów zrealizowało przychody, zaciągając zobowiązania i jednocześnie nie wykorzystując środków w kwocie **73.899.413,10 zł**, w tym:

- a) 25 powiatów zaciągnęło kredyty/pożyczki na łączną kwotę 95.056.596,60 zł (w tym pożyczki na prefinansowanie 27.341.679,06 zł), jednocześnie nie wykorzystując na wydatki środków w wysokości 53.909.751,86 zł,
- b) 3 powiaty: piaseczyński, kozienicki i sochaczewski nie zaciągnęły kredytu/pożyczki, lecz wyemitowały obligacje na łączną kwotę 9.800.000 zł, jednocześnie nie wykorzystując na wydatki środków w wysokości 18.858.460,40 zł,
- c) 1 powiat (grójecki) wyemitował obligacje na kwotę 4.000.000 zł oraz zaciągnął kredyt 877.402 zł, jednocześnie nie wykorzystując na wydatki środków w wysokości 1.131.200,84 zł.

Analizując zaciąganie zobowiązań (kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji) pod kątem pokrycia dochodami sumy wydatków i rozchodów zauważyć można, że 2 powiaty zaciągnęły zobowiązania, pomimo że osiągnęły wskaźnik pokrycia dochodami sumy wydatków i rozchodów powyżej 100%:

- powiat miński – zaciągnął zobowiązania w wysokości 1.996.144 zł, w tym pożyczka na prefinansowanie projektów unijnych 1.385.144 zł i kredyt 611.000 zł; wysokość środków niewykorzystanych na wydatki 5.404.340,73 zł,
- powiat żuromiński – zaciągnął zobowiązania w formie kredytu w wysokości 66.600 zł; wysokość środków niewykorzystanych na wydatki 1.018.905,57 zł.

Zgodnie z załącznikiem Nr 27 następujące 3 miasta na prawach powiatu: Płock, Radom i Siedlce zaciągnęły zobowiązania w formie kredytów i pożyczek, w tym:

- Płock – środki niewykorzystane na wydatki na koniec 2007 roku to kwota 27.191.568,81 zł, przy czym zaciągnięte zobowiązania stanowią kwotę 64.856.015,78 zł, w tym pożyczka na prefinansowanie 28.656.015,78 zł i kredyt 36.200.000 zł,
- Radom - środki niewykorzystane na wydatki na koniec 2007 roku to kwota 15.620.686,88 zł, przy czym zaciągnięte zobowiązania stanowią kwotę 33.342.736,01 zł, w tym pożyczka na prefinansowanie 1.756.778,14 zł i kredyt 31.585.957,87 zł,
- Siedlce – wykorzystało całość środków na wydatki, także z zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytu 1.794.104,42 zł.

Powyższe 3 miasta nie osiągnęły pełnego pokrycia dochodami sumy wydatków i rozchodów.

Natomiast M.st. Warszawa oraz Ostrołęka posiadały wystarczające środki na sfinansowanie sumy wydatków i rozchodów (wskaźnik pokrycia dochodami sumy wydatków i rozchodów powyżej 100%) i nie zaciągały zobowiązań w formie pożyczek i kredytów długookresowych czy emisji obligacji.

Załączniki Nr 28 i 29 przedstawiają pozycjonowanie mazowieckich powiatów i miast na prawach powiatu według wysokości środków niewykorzystanych na wydatki w 2007 roku oraz relacji środków niewykorzystanych na wydatki do poniesionych wydatków w 2007 roku.